

Planeringsanvisning för skyddsrum

Innehåll	
Inledning	2
Skyldigheten att inrätta skyddsrum	2
Ytan av det egentliga skyddsutrymmet	3
Bestämmande av ytan för det egentliga skyddsutrymmet i undervisningsbyggnader:	3
Skyddsrummets skyddsklass	4
Placering av skyddsrum	4
Skyddsrumspanering, nödvändiga ritningar och ytterligare information	5
Användning under normaltid	6
Skyldigheten att istandsätta skyddsrum i samband med ändringar eller reparationer	6

14.9.2021

Inledning

Denna anvisning innehåller samlad information från byggnadsföreskrifter och –anvisningar gällande byggande av skyddsrum. Denna anvisning kommer att nyttjas då Österbottens räddningsverk ger skyddsrumsutlåtanden i byggnadslovsärenden. Anvisningen innehåller riktlinjer för skyldigheten att inrätta skyddsrum i samband med nybyggen samt skyldigheten att iståndsätta skyddsrum i samband med ändringar eller reparationer.

Skyldigheten att inrätta skyddsrum

Enligt Räddningslagens 71 § uppstår skyldighet att bygga skyddsrum då man på samma tomt eller byggnadsplats bygger (nybyggnad eller utbyggnad)

- industri-, produktions- eller samlingsbyggnad eller lagerlokal då våningsytan är minst 1 500 m²
- övriga byggnader, i vilka människor bor, arbetar eller annars uppehåller sig stadigvarande då våningsytan är minst 1200 m².

Skyddsrum behov

er dock inte inrättas om det på tomten eller byggnadsplatsen eller i ett gemensamt skyddsrum sedan tidigare finns det antal med kraven överensstämmande skyddsplatser.

Med stadigvarande arbete eller uppehållande menas i regelverket att minst en person som arbetar eller uppehåller sig 8 timmar dagligen under hela året eller att minst två personer arbetar eller uppehåller sig 8 timmar dagligen under 6 månaders tid. Man kan också räkna med veckotimmar och då enligt i medeltal 40 timmar per vecka.

Skyldigheten att inrätta skyddsrum bestäms på basen av byggnadens huvudanvändningssätt och byggnadsgruppens totala yta. Vid granskning av byggnadsskyldighet räknas till byggnadsgruppen de byggnader var man bor, arbetar eller uppehåller sig stadigvarande. Den avgörande faktorn vid granskningen är byggnadens huvudanvändningssätt. Vid granskning av byggnadsskyldighet används våningsytor enligt vägg tjocklek på 250mm.

När skyldigheten att inrätta skyddsrum för en nybyggnad bestäms, beaktas inte byggnader som redan finns på samma tomt eller byggnadsplats och som har ett skyddsrum eller byggnader från vilkas partiella slutsyn det har förflutit mer än fem år innan ansökan om bygglov anhängiggörs.

Bestämmelserna i denna lag om skyldigheten att inrätta skyddsrum gäller inte produktionsbyggnader för gårdsbruk, reparationer och ändringar i en existerande byggnad eller byggnad som uppförs för viss tid.

Den myndighet som beviljar bygglov får efter att ha hört räddningsmyndigheten i enskilda fall bevilja befrielse från den lagstadgade skyldigheten att inrätta skyddsrum, om inrättandet av skyddsrum medför betydligt högre byggnadskostnader än normalt i förhållande till byggnadskostnaderna för den aktuella byggnaden eller om det stöter på stora tekniska svårigheter att inrätta skyddsrummet.

14.9.2021

Ytan av det egentliga skyddsutrymmet

Enligt statsrådets förordning ska ytan av det egentliga skyddsutrymmet vara minst två procent av byggnadens sammanlagda våningsyta. I fråga om butiks-, industri-, produktions- och samlingsbyggnader samt lagerlokaler ska ytan av det egentliga skyddsutrymmet vara minst en procent av våningsytan. Det egentliga skyddsutrymmet i skyddsrum ska dock vara minst 20 m².

Skyddsrummets storlek bestäms huvudsakligen byggnadsvis enligt huvudanvändningssätt.

Yta, som inte inverkar på skyddsrummets storlek:

- tekniskt utrymme i våning eller på tak
- överskridande yta från tjocklek på ytterväggar 250mm och mellanväggar 200mm
- skyddsrummets yta (skyddsrummet påverkar inte även om det är i användning enligt huvudanvändningssätt)
- enligt detaljplanen godkänd tilläggs våningsyta, som inte ökar användarnas antal i byggnaden
- garage
- förbindelsetunnlar

Med egentligt skyddsutrymme avses det utrymme där människorna ska vistas, vart räknas även toaletter och rum för första hjälpen och sjukrum. Till det egentliga skyddsutrymmet räknas dock inte slussrum eller slusstält, och inte heller utrymmen för tekniska anordningar.

Förutom det egentliga skyddsrummet skall följande hjälputrymmen byggas:

- slussrum eller slusstält minst 2,5 m²
- ventilationsanordningarnas utrymme 1,5 m²/st, under normala förhållanden i låsbar skrub
- lätta väggar i skyddsrummet, byggda (som inte rivs) eller som byggs
- första hjälpen utrymme, om den totala egentliga skyddsrumsytan överstiger 135 m²

Om ett skyddsrum som inrättas i en industri-, produktions- eller lagerbyggnad skulle vara onödigt stort med tanke på de som vistas där, eller för litet enligt elevantal eller vårdplatser, kan storleken på skyddsrummet bestämmas enligt antal personer. Om skyddsutrymmet dimensioneras enligt antal personer ska den egentliga skyddsrumsytan vara 0,75 m²/person. Vid dimensionering av skyddsrum i vårdinrättning bör man ta i beaktande inrättningens specifika behov, t.ex. sängpatienters behov av större golvutrymme (1,5- 2 m²/ sängplats).

Den myndighet som beviljar bygglov får efter att ha hört räddningsmyndigheten medge undantag från de tekniska krav på skyddsrum som föreskrivs med stöd av denna lag eller från de krav som ställs i fråga om skyddsrummets storlek och läge, om det finns grundad anledning till undantag och detta inte väsentligt försämrar möjligheterna att få skydd.

Bestämmande av ytan för det egentliga skyddsutrymmet i undervisningsbyggnader:

1. Beräknar egentlig skyddsrumsyta enligt 2 % av våningsytan (minimi).
2. Beräknar enligt antalet elever och anställda i byggnaden.
 - a. Egentlig skyddsrumsyta enligt personantal (personer * 0,75 m²)

14.9.2021

- b. Med personantal i medeltal menas t.ex. var man inte har närvaroplikt vid yrkesläroanstalter 75 % av elevantalet och vid universitet och högskolor 50 % av hela elevantalet. I gymnasier, grundskolor och daghem tas i beräkningarna med hela elevantalet. Lärare och övrig personal tas som helhet med i beräkningarna.
3. Räddningsverket följer de krav som kommer från räddningslagen och skyddsrumsförordningen. Detta genom att beräkna skyddsrummets behov enligt alternativ 1 och 2. Vi använder det alternativ som ger större värde och använder detta i vårt utlåtande.

Man kan ansöka om undantag för skyddsrummets storlek i undervisningsbyggnader enligt följande:

1. Man presenterar båda beräkningsalternativens resultat.
2. Man konstaterar orsakerna till varför man söker om undantag/lättnader.
 - a. Vid byggande av skyddsrum enligt personantalsberäkning blir byggkostnaderna för ett skyddsrum synnerligen höga i förhållande till totala byggkostnaderna (>4%). Man beaktar endast de tilläggskostnader som skyddsrummet orsakar, d.v.s. t.ex. de kostnader som tillkommer då lösöresförråd byggs som skyddsrum.
 - b. Man hamnar att bygga skyddsutrymmen som lämnar oanvända, d.v.s. det finns inte passande utrymmen i rumsfördelningsprogrammet som passar i skyddsrum.
3. Den som ansöker bifogar kostnadskalkyler/-jämförelser samt utredningar över olika planerings alternativ.
4. Räddningsverket ger utlåtande på basen av anhållan i byggnadslovsskedet.

Skyddsrummets skyddsklass

Skyddsklassen för ett skyddsrum bestäms enligt storleken på skyddsrummet som följer:

<u>Egentligt skyddsutrymme m² högst</u>	<u>Skyddsklass</u>
135	S1, av armerad betong
900	S1, av armerad betong
4500	I berg

Om ett S1-klass skyddsrum byggs större än 90 m², skall det indelas i minst två delar med vägg av armerad betong.

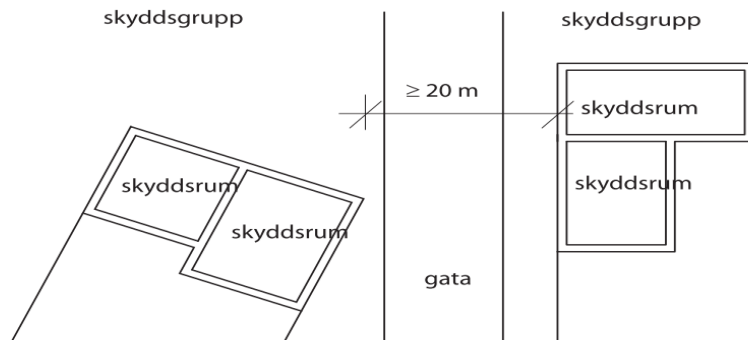
Den myndighet som beviljar bygglov får efter att ha hört räddningsmyndigheten medge undantag för överstort S1-klass skyddsrum (max 145 m²). Den som ansöker skall motivera undantaget skriftligen. Överstort skydd förutsätter apparaturer och utrustning enligt överskridandet.

Placering av skyddsrum

Ett skyddsrum placeras centralt i relation till var man vistas och arbetar i en byggnad eller byggnadsgrupp. Med beaktande av byggnadens användningssyfte kan skyddsrummet placeras antingen under eller ovan jord. Ett skyddsrum får placeras högst 500 meter från den byggnad för vilken skyddsrummet byggs.

14.9.2021

Avståndet mellan skyddsrum av skyddsklass S1, som ligger nära varandra och bildar en skyddsgrupp, bör vara minst 20 m, bild 4. Det sammantagna egentliga skyddsutrymmet för skyddsrummen i en skyddsgrupp uppgår till högst 270 m² (2 skydd).

Skyddsrumspanering, nödvändiga ritningar och ytterligare information

Räddningsverkets skyddsrumsutlåtande söker man via stadens eller kommunens byggnadstillsyn, i första hand via elektroniska tjänster för lov eller epost.

Till ansökan om bygglov fogas följande handlingar som gäller skyddsrummet:

- anmälan om skyddsrum. På blanketten anges skyddsrummets hållfasthet, antalet personer, ventilationsanläggningar, utrustning och uppgifter om användningen under normala förhållanden
- beräkning av skyddsrummets storlek
- skyddsrumsrutningarna (pdf)
 - planritning (på planerat område baserad på planen)
 - skyddsrummets plan och sektionsritning i skala 1:100.

Vid planering av skyddsrum bör man beakta Bygginformationsstiftelsens anvisning RT 92-11083, Skyddsrum av skyddsklass S1 av armerad betong.

Ritningarna bör presentera:

- skyddsrummets konstruktion och placering
- ingångs- och utrymningsvägar: dörrarnas rasskydd, skyddsöppningar och -luckor, skydd mot splitter
- användningen av utrymmena runt skyddsrummet
- tilläggskonstruktioner som ska monteras ned eller byggas vid skyddsdrift
- ventilationsanläggningarna och deras skrubber. Man måste kunna förvara skyddsrummets anordningar och utrustning i en skrubber eller något annat utrymme som är markerat på ritningarna.
- tilluftskanaler, övertrycksventiler
- toalettskrubbar
- slusstält
- riktgivande placering av vattenbehållare
- riktgivande placering av sopkärl
- vatten- och avloppsinstallationer: avstängningsventil i gatan, avstängningsventil för skyddsrummets avlopp, vattenpost, tvättställ
- elektrisk utrustning: kökets placering, belysning, telefon- och antennanslutningar
- vid behov vägen som leder till skyddsrummet.

14.9.2021

Uppdaterade/korrigerade ritningar placeras före ibruktagningssynen i skyddsrummet, gärna laminerade och uppsatta på väggen.

Skyddsrummets materiallista och anmälningsblanketten finns på räddningsverkets www.sidor:www.pohjanmaanpelastuslaitos.fi

Användning under normaltid

Skyddsrummet och befolkningsskyddsutrustning och -material kan under normala förhållanden användas till annat än befolkningsskydds ändamål. Skyddsrum samt redskap och anordningar som är avsedda för befolkningsskydd ska vara i sådant skick att skyddsrummet kan tas i bruk inom 72 timmar.

På grund av vibrationsbeständigheten bör man välja ytskikt o.d. som är lämpliga för ändamålet.

Skyldigheten att iståndsätta skyddsrum i samband med ändringar eller reparationer

Skyldigheten att iståndsätta skyddsrum i samband med ändringar eller reparationer:

- Om det i en byggnad där det finns ett skyddsrum företas reparationer, ändringar eller en ändring av ändamålet med byggnaden enligt 125 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) som kan jämföras med uppförande av en byggnad, ska även skyddsrummet iståndsättas så att det i tillämpliga delar uppfyller de krav på tekniska detaljer hos skyddsrum som anges i räddningslagen eller föreskrivs med stöd av den..
- Som gammalt skyddsrum räknas sådan som byggts enligt Befolkningsskyddslagen från 1958. För dessa och äldre uppstår inte skyldighet att reparera.

Källor samt bestämmelser och anvisningar i ämnet

- Räddningslagen 379/2011
- Statsrådets förordning om räddningsväsendet 407/2011
- Statsrådets förordning om skyddsrum 408/2011
- Statsrådets förordning om anordningar och utrustning i skyddsrum 409/2011
- Inrikesministeriets förordning om tekniska krav på skyddsrum och om underhåll av anordningar i skyddsrum 506/2011
- Bygginformationsstiftelsens anvisning RT 92-11083, Skyddsrum av skyddsklass S1 av armerad betong

Tero Mäki
Räddningsdirektör

Dan Gref
Beredskapschef